

Motion till riksdagen

1988/89:N17

av Stig Gustafsson m. fl. (s)

med anledning av prop. 1988/89:60 om kontroll genom teknisk provning och om mätning

Sveriges utrikeshandel är av vital betydelse för vår utveckling och vårt välstånd i framtiden. Därför är det nödvändigt, att Sverige inte utestängs från att verka på lika villkor på den inre västeuropeiska marknad, som håller på att skapas.

I detta sammanhang är det viktigt, att svenska provnings- och godkännandeprocédurer anpassas till vad som gäller i Västeuropa. I annat fall kan svenska tillverkare och leverantörer få svårigheter i sin export, genom att svenska provningsprotokoll och intyg, som följer med produkten, inte godtas i importlandet. Detta kan orsaka tekniska handelshinder i form av t.ex. krav på tidsödande och kostnadskrävande omprovningar vid provningsinstitutioner i importlandet.

EG-kommissionen har utarbetat vissa förslag till riktlinjer för provnings- och certifieringsverksamhet inom EG-länderna (Certif 1987/15 och Certif 1987/16). Från EFTA:s sida har man beretts tillfälle att ge synpunkter på dessa förslag. Därefter har både EG-kommissionen och EFTA-sekretariatet vänt sig till de västeuropeiska standardiseringsorganen CEN och CENELEC med en begäran om att dessa publicerar riktlinjerna som europeiska standarder. Förslag till sådana standarder är för närvarande ute hos de nationella medlemsorganen i CEN/CENELEC för omröstning. Standarderna väntas bli fastställda och publicerade under första hälften av 1989.

Från såväl EG:s som EFTA:s sida har man framhållit nödvändigheten av en kompetent och tillförlitlig provningsverksamhet, vars provningsresultat inger förtroende över gränserna. Man pekar i första hand på ackreditering av provningslaboratorier som ett sätt att granska och bedöma deras kompetens och tillförlitlighet. Nationella ackrediteringssystem, som skall präglas av öppenhet och insyn, skapar således det nödvändiga förtroendet.

Samtidigt är man medveten om, att det ännu inte finns ackrediteringssystem i alla västeuropeiska länder. Därför anger man, att provningsresultat även från laboratorier, som inte ackrediterats, skall kunna godtas över gränserna. Dessa laboratorier skall i stället utpekas genom officiella beslut i varje ansvarigt land. Samma krav på kompetens och tillförlitlighet, som gäller för ackrediterade laboratorier, skall emellertid vara uppfyllda, även om detta inte granskas och bekräftas på det sätt som sker vid ackreditering.

I Sverige får vi enligt förslagen i proposition 1988/89:60 ett ackrediteringssystem, som i allt väsentligt skall arbeta enligt internationellt etablerade riktlinjer. Statens mät- och provråd blir svenskt ackrediteringsorgan och skall utfärda föreskrifter, bedriva tillsyn och besluta om ackreditering. I

propositionen betonas att det är angeläget, att mät- och provrådets roll som central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och mätteknik förstärks.

Riksprovplatserna skall emellertid även fortsättningsvis utgöra ett svenskt särdrag i ackrediteringssystemet, framför allt genom sin monopolställning och sina möjligheter att bedriva en viss myndighetsverksamhet. Det är vidare regeringen och inte mät- och provrådet, som beslutar om utseende av riksprovplatser.

Enligt propositionens förslag skall mät- och provrådets tillsyn över riksprovplatserna "utformas med de internationella kriterierna som utgångspunkt" men "anpassas efter förhållandena vid de enskilda riksprovplatserna och deras särskilda kompetens inom respektive verksamhetsområde". Bland riksprovplatserna nämns särskilt statens provningsanstalt i detta sammanhang. Motsvarande skall också gälla riksmätplatsfunktionerna vid provningsanstalten.

Av propositionstexten kan man få den uppfattningen, att provningsanstalten och övriga riksprovplatser skall undantas från delar av mät- och provrådets tillsyn. En sådan begränsning av tillsynen skulle innebära en onödig avvikelse från de internationellt etablerade reglerna för ackreditering. Detta kan inte ha varit avsikten. En ofullständig tillsyn skulle minska förtroendet för det svenska systemet, vilket kan leda till att svenska provningsresultat inte blir accepterade i utrikeshandeln.

Skrivningarna i propositionen leder också till oklarheter beträffande relationer och rollfördelning mellan mät- och provrådet på den ena sidan samt riksprovplatserna och riksmätplatserna på den andra. Resultatet kan bli tolkningssvårigheter och missuppfattningar i det framtida arbetet på praktisk nivå, vilket bl. a. skulle vara till nackdel för den service svenska exportörer är beroende av.

För att det svenska ackrediteringssystemet skall fungera effektivt, krävs det klara och entydiga regler för hur arbetet skall bedrivas och hur ansvar och befogenheter är fördelade. Detta lägger också en god grund för att svenska provningsresultat utan vidare skall godtas i andra länder. I annat fall finns det risk för, att svenska exportörer drabbas av svårigheter i form av krav på förnyad provning med åtföljande tidsspillan och extra kostnader. Statens mät- och provråd bör således som central förvaltningsmyndighet arbeta enhetligt inom hela det svenska ackrediteringssystemet så att det i omvärlden skapas ett allmänt förtroende för svenska provningsresultat.

Hemställen

Mot denna bakgrund föreslår vi

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att det svenska ackrediteringssystemet, med riksprovplatserna inräknade, utan onödiga undantag och kontinuerligt skall anpassas så att det ligger i linje med den internationella utvecklingen.

Stockholm den 12 december 1988

Stig Gustafsson (s)

Hans Göran Franck (s)

Håkan Strömberg (s)